

jako umetno narejeno svetilnico seboj — in ko ga čez par minut zlečeta pomagača zopet na dan, pové, da je prišel do vrha ladije, katera postrani leži. Drugikrat pride z naznanilom, da je prebil okno čumnate, katero sem mu jaz popisal, od strani, in zagledal v prostoru po konci stoječe, z glavo ob strop butajoče zelo napihnjeno truplo. Tretjikrat naznani, da je to truplo z železno krevljo k oknu privlekel ter mu dal zanjko krog vratu. Predno se četrtnkrat potopí, dá meni v roko vrv, rekoč, da naj jo trdno držim, na to zgine zopet pod morje in mornarja pazita na vrv, ki njega drži, jaz pa na svojo. In res! Še predno pride pogumni mladeneč kviško, že buti blizo čolna nekaj ven, ki se jame po morji zibati; videti je kakor kaka napihnjena pošast. Brž za tem prikaže se vrli pomorski junak, ki težko oddahnavši se odloži kapo in odveže svinec od nog. Vsi skup spravimo napihnjeno truplo v čoln in se odpeljemo proti suhi zemlji.“

„Občutke moje, ko sem spoznal truplo Spitlerjevo, je težko popisati. Veselja, ki mi je navdajalo srcé, nisem smel kazati, ker bi bil utegnil z njim svoje tovarše napeljati do misli, da ima to mrtvo napihnjeno truplo za me še kako materialno vrednost. Še le, ko ga prinesó na dom v mojo ozko stanico, ko sem izplačal, kar sem obljubil, in ko sem sam pri njem, razpnem mu obleko in — skoro bi bil zavriskal — pas z denarjem je ovit okoli života. Naglo ga odvežem, se prepričam, da voda ni prišla va-nj, ga opašem sam pod obleko, potem zapnem mrliču obleko nad napetim truplom in pokličem zopet mornarje v stanico. „Koliko časa utegne to truplo vstrajati brez smradú, brez gnjilobe?“ — jih vprašam. „O señor, dolgo, dolgo, ker se je soli navzelo“ — je enoglasni odgovor. „Bi ga ne mogel pripeljati v Evropo, ker bi ga rad domá pokopal?“ — „Da, señor! Le vodo bomo spustili iz njega, potem ga bo naš zdravnik z neko rečjo pokadil in nabasal, pa bo. On je to že večkrat storil.“ — Zdravnik res pride in vzame truplo v delo. Jaz mu obljubim plačo le potem, če bo truplo zunaj nepremenjeno ostalo, da ga bo vsak poznal, komur je bil ranjki znan. Kako je oni zdravnik svoje delo opravil, vidite tu, če ste poznali Spitlerja.“

Pri teh besedah vstane, gre k zaboju, ga odbije in — pred mano leži v zaboju z mahom in nekaterimi zelišami obdan Spitler skoro nespremenjen; truplo ima le bolj črnikasto barvo in obraz je nekoliko skremžen kakor pri mrličih, ki so se smrti zelo vstrašili.

„Konec povesti“ — prične vnovič, ko je bil zaboj zopet zaprt — „je kratek. Rad bi bil odpeljal se v Evropo, ker je do konca družega leta manjkalo le še kake tri mesece; al zavoljo nemirnega vremena ni prišla nobena ladija v Evropo gredoč memo, pa tudi nobena se ni odpeljala. Še le čez dva meseca sem našel priliko odpeljati se s tem za me toliko vrednim zabojem do Marseilla, od koder sem nemudoma odpotoval sem. — To je zgodovina mojega lova, čegar konec je srečen — a zá-me zdaj več ne.“

Ves spehan se nasloni ob mizo, glava mu pade na dlan in globok zdihljej mu buhne iz polnih napetih prs. Kaj sem čutil jaz, to si vsak lahko misli. Prosim ga, naj se vmiri in privošči zdelanim udom počitka; to bo tudi dubá zopet ojačilo. Britek smehljaj, porok njegovega razdjanega srca, mi je odgovor, potem mi podá roko in reče:

„Zahvalujem se vam za sočutje vaše ter prosim, da greste k Riparju ter mu izročite denar. Zaboj s truplom hudodelnika utegnate vzeti, kedar vam drago, saj sem ga le za sodnijsko rabo seboj pripeljal. Za me bo res najbolje, če si malo počijem.“

(Dalje prihodnjič.)

Zgodovinske stvari.

Turki na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Goriškem

v drugi polovici 15. stoletja.

Po spisu Hammerjevem.

- Leta 1469. so prodrli tretjikrat na Štajarsko do Ptuja (prvikrat so bili ondi leta 1396., drugikrat pa 1418.).
- Leta 1470. so prodrli drugikrat na Kranjsko (leta 1408. prvikrat do Metlike).
- Leta 1472. 7. junija so privreli do Ljubljane.
- Leta 1473. so bili zopet na Kranjskem, na Štajarskem, in prvikrat na Koroškem. Binkoštni ponedeljek so stali pred Ljubljano.
- Leta 1475. na Štajarskem (petikrat) in drugi pot na Koroškem; pri Brežicah so hudo razsajali.
- Leta 1476. na Kranjskem (četrtnkrat).
- Leta 1477. Iskendar paša je prodril do Soče na Goriškem (drugi pot), na Koroško pa so prišli tretji pot.
- Leta 1480. so bili petikrat na Kranjskem, šestikrat na Štajarskem, četrtnkrat na Koroškem.
- Leta 1484. šestikrat na Kranjskem, petikrat na Koroškem.
- Leta 1490. sedmikrat na Kranjskem, od kodar so jih iz Hrušice zapodili.
- Leta 1492. osmikrat na Kranjskem, šestikrat na Koroškem, sedmikrat na Štajarskem.
- Leta 1494. osmikrat na Štajarskem, od kodar jih je cesar Maksimilijan zapodil.
- Leta 1499. tretjikrat na Goriškem, devetkrat na Kranjskem in sedmikrat na Koroškem.

Lahko se iz tega sodi, koliko so naši predniki prestali od teh roparjev, morilcev in požigalcev, ki so vsaki bip privreli v slovenske kraje. Kakošen strah še le pa je Turek bil v prejšnjih časih, ko se je z velikimi armadami vsul na Ogersko in Avstrijo, dvakrat do Dunaja prodril in ga oblegal, pa še dalje do Moravskega in gornje Avstrije segel. Res, da ni razumeti, zakaj da se niso nikoli vse vlade združile v to, da bi bile glavo strle tej divji zveri!

Naši dopisi.

Iz Rusije 12. avg. — 7. — „Finis coronat opus“ — pravi dobra latinska prislovica. Celi mesec je že prešel, kar se je končal Berolinski kongres, ki se je sešel zato, da bi vstvaril trdni mir na Balkanskem polotoku, da bi osrečil vse narode jugo-vshodne Evrope, upokojil vso Evropo, da bi vničil vsak povod k nezadovoljnosti vseh skupaj in vsacega posebej. Al namesti mirú in izveličanja narodov, kar je Berolinski kongres obetal Evropi, kaj smo doživeli? Nezadovoljnost Bolgarskega naroda, prepir Grškega kraljestva s Turčijo, Avstrijsko vojsko z mohamedanskimi Bosnjaki, nezadovoljnost povsod. To je plod „poštene Berolinske mešetarije“. Iz vsega, kar izteka naravnost iz vozlatih sklepov Berolinskega kongresa, je za zdaj najbolj važna Avstrijsko-Bosnjaška vojska. Ta vojska je jako važna, a pri tem čudno nezapopadljiva. Najbolj čudno je to, zakaj je Avstrijska vlada izprva prepovedala časopisju poročati o tem, kar se v Bosni godi? Avstrija v svoji Bosnjaški svatbi je podobna kmečki nevesti. Ona je že davno žežela prejeti Bosno, pa Berolinski snubač jo je moral primorati k zaželeni svatbi z ženinom, ki za njo ne mara; zato svet ni smel vedeti, kaj se na svatbi